

Л. В. 6
336

ПРАВИЛА

СРПСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ

у
Српска штедионица у Фочи
(задруга са ограниченим јамством.)

(ЗАДРУГА СА ОГРАНИЧЕНИМ ЈАМСТВОМ).

САРАЈЕВО

СРПСКА ДИОНИЧАРСКА ШТАМПARIЈА

1905.

УНИВ. БИБЛИОТЕКА

И. Бр. 45344

Д. б. б
336

ПРАВИЛА

ID=155641356

СРПСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ

у

Српска штедионица у Фочи
(задруга са ограниченим јамством.)

(ЗАДРУГА СА ОГРАНИЧЕНИМ ЈАМСТВОМ).

Лука Меловић
БЕОГРАД

Luka Celović
БЕОГРАД

САРАЈЕВО

СРПСКА ДИОНИЧАРСКА ШТАМПARIЈА

1905.

ПРАВИЛА

СРПСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ

у
Фочи

(задруга са ограниченим јамством).

Име, сједиште, фирма и трајање штедионице,

Чл. 1.

Ова Штедионица оснива се као задруга на неодређено вријеме, а на основу ограничене одговорности и носи име српски са ћирилицом:

»Српска Штедионица у *Фочи*
(задруга са ограниченим јамством)« или талијански:
»Cassa di risparmio serba in *Foca* (consorzio con garanzia limitata)« или њемачки: »Serbische Sparcassa in *Foca* (Genossenschaft mit beschränkter Haftung)«.

Фирму Штедионице потписују заједнички два члана управног одбора или један члан управног одбора и један од управног одбора нарочито за то овлаштени чиновник Штедионице, — стављајући своје потписе испод написана, штампана или штампаном утиснута назива Штедионице.

Сједиште Штедионице је у *Фочи*

Пословни језик.

Чл. 2.

Пословни језик је српски са ћирилицом.

Задатак и круг рада.

Чл. 3.

Штедионици је задатак, да повољним кредитом унапређује привреду својих чланова. Осим тога јој је задатак, да вољу и дух за штедњу развија и према томе она ће од сваког примати улоге на штедњу и руковање.

Средства.

Чл. 4.

Средства Штедионице састоје се:

а) из сопственог имања као: резервни фонд и удјели чланова, као и приходи получени у пословима са члановима;

б) из туђих капитала, који јој се дају на приплод или које она позајмљује, као и приходи получени у пословима са нечлановима;

в) из добровољних прилога, који се не враћају и који се једаред за свагда предају Штедионици на расположење ма с које стране. Особе или друштва, која предају овакове прилоге Штедионици не постају тим њени чланови, нити у Штедионици на основу тих прилога имају каква права и дужности.

Јамство према повјериоцима.

Чл. 5.

Штедионица јамчи својим повјериоцима:

а) са свима својим тражбинама и свом осталом активом;

б) резервним фондом;

в) удјелима својих чланова;

г) заједничким јамством својих чланова у смислу чл. 7., сл. в).

Чланови Штедионице.

Чл. 6.

Чланови Штедионице могу бити само лица српске народности, која су позната као поштена, вриједна и напредна и која слободно располажу својим иметком.

О примању чланова рјешава управни одбор, коме има сваки, који жели чланом постати, поднијети писмену понуду.

Управни одбор није дужан давати разлоге, ако се понуда одбије.

Дужности чланова.

Чл. 7.

Сваки члан дужан је:

а) да даде писмену изјаву, да пристаје на ова правила и да им се у свему подвргава;

б) да упише и уплаћује најмање један удјео уз прописану уписнину (види чл. 43.);

в) да за обвезе штедионице јамчи у троструком износу уписаних својих удјела;

г) да у свему најсавјесније штити интересе ове Штедионице и потпомаже њен напредак.

Права чланова.

Чл. 8.

Сваки члан има право:

а) да учествује на главним скупштинама, да доноси на истима ријешења и да бира чланове за управни и надзорни одбор;

б) да се служи кредитом код Штедионице у колико то кредитна способност дотичнога члана и средства Штедионице допуштају;

в) да свој новац плодносно улаже у Штедионицу;

г) да учествује у добити ове Штедионице по прописима ових правила.

Престанак чланства.

Чл. 9.

Чланство престаје:

а) ако члан падне под стечај или ако дође под туторство;

б) смрћу, у ком случају власност удјела без вршења задружних права прелази на његове насљеднике, а јамство насљедника траје кроз вријеме установљено § 277. трг. закона. Но удјели са вршењем задружних права могу се одобрењем управног одбора пренијети и на насљеднике, у ком случају исти постају члановима Штедионице, и ако их је више сувласника, задружна права врши један од њих опуномоћени.

в) искључењем, које бива, ако члан допусти да се од њега судбено наплаћује зајам. Но искључен може бити и ако протуривањем лажних вијести или другим несавјесним поступком шкоди угледу и интересима Штедионице.

О искључењу рјешава управни одбор. Искључени има право призива у року за мјесец дана на примиритељни суд. (Чл. 81.)

г) оступањем из чланства у смислу чл. 45 и чл. 48. ових правила.

Вријеме за престанак чланства рачуна се:

1. у случајевима под тачкама а) и б) од истога дана, када чин наступи;

2. у случају под тачком в), када управни одбор о искључењу ријеша. Ако је искључени против том

ријешењу поднио призив, онда се престанак чланства рачуна од дана ријешења примиритељног суда;

3. у случају под тачком *г*) ако је члан одступио по чл. 45. оним даном, када се је навршило 6 мјесеци заостатка његових уплата, а ако је члан одступио по чл. 48. од конца дотичне пословне године у којој је отказ усљедио.

Права и дужности иступајућих чланова.

Чл. 10

Они, који престају бити чланови, било ма каквим узроком, јамче ипак у смислу §§ 259. и 277. трг. закона за све обвезе Штедионице, које је она примила до престанка њихова чланства.

Своја дуговања Штедионици имају они о доспјелости потпуно исплатити.

На резервни фонд и осталу имовину Штедионице немају они никаква права, нити могу отуда што тражити. У случајевима под тачкама *а*) и *б*) чл. 9., у колико се не би према § 277. задња ставка трг. закона ради обавеза Штедионичких рокови за исплату удјела продужили, — враћају се уплаћени удјели са отпадајућим дијелом у добити послије једне године од дана престанка чланства, ако је дотично коло потпуно уплаћено; а ако коло још није потпуно уплаћено, онда послије једне године од дана када се исто потпуно уплати.

У случају, под тачком *в*) чл. 9. и чл. 45. враћају се уплаћени удјели исто као горе, но без икаква удјела у добити. А по чл. 48. враћају се уплаћени удјели по пропису истог чланка.

Поново примање у чланство.

Чл. 11.

Чланови, који су искључени, могу бити примљени поново у Штедионицу, тек по истеку шест мјесеци од дана искључења.

Чланови који су оступили у смислу чл. 45. и чл. 48. могу бити примљени у свако доба као чланови Штедионице.

О поновном примању у чланство рјешава управни одбор, који утврђује уједно потребне услове у смислу чл. 44.

Органи Штедионице.

Чл. 12.

Органи Штедионице су ови:

- а) главна скупштина;
- б) управни одбор (равнатељство);
- в) надзорни одбор (надзорно вијеће).

Главна скупштина.

Чл. 13.

Сва права, која припадају члановима у погледу послова Штедионице, врши укупност чланова на главној скупштини.

Чл. 14.

Редовна главна скупштина држи се најдаље у мјесецу мају сваке године у сједишту Штедионице.

Ванредна главна скупштина.

Чл. 15.

Ванредна главна скупштина мора се сазвати:

Кад ријеши управни одбор, кад то захтијева надзорни одбор или чланови, који заступају десети дио од укупно уписаних удјела (§ 188. трг. закона) и кад редовна главна скупштина закључи (§ 182. трг. закона).

У случају, кад сазив главне скупштине траже чланови сами, морају се исти обратити предсједнику управног одбора писмено са нарочитим образложењем предмета, ради кога траже ванредно сазивање главне скупштине.

Сазив главне скупштине.

Чл. 16.

Скупштину сазива предсједник управног одбора на основу одлуке истога одбора, начином одређеним у чл. 80.

У позиву се има назначити дневни ред.

Овај позив мора се извршити најмање за 8 дана прије одржања главне скупштине.

Чл. 17.

На главној скупштини предсједава предсједник управног одбора, ако је овај спријечен онда подпредсједник, а ако су обадвојица спријечена, онда по годинама најстарији члан управног одбора.

Чл. 18.

Као улазница на главну скупштину служи у правилу чланска књижица.

Име сваког присутног члана заводи се непосредно пред одржањем главне скупштине у један списак, из којег се присутни чланови прозивају.

Права чланова на главној скупштини.

Чл. 19.

Право гласа имају сви чланови, који су уредно уписани у чланску књигу (именик задругара) и уплатили своје удјеле односно плативе оброке истих и то:

до 5 удјела 1 глас, сваких даљих 5 удјела дају даљни 1 глас, но више од 20 гласова не може нико имати, ма колико удјела посједовао. — Ово право мора се вршити лично, и не може се пренијети на другога, изузимајући случајева: кад супруг заступа удјеле своје супруге, отац удјеле своје дјеце, тутор удјеле свога штићеника, прокуриста удјеле свога господара.

Чл. 20.

Гласање бива на главној скупштини гласаницама (цедуљицама) у колико се ријешења не донесу акламацијом.

Чл. 21.

Главна скупштина може доносити пуноважна ријешења, ако је присутно најмање десети дио чланова, а претстављају најмање осми дио од укупно уписаних удјела.

Главна скупштина доноси ријешења апсолутном већином гласова. При једнакој подјели гласова рјешава предсједавајући.

Чл. 22.

Ако на главну скупштину није дошао довољан број чланова, онда се скупштина са истим дневним редом одлаже најдаље на 14 дана, када пуноважно

рјешава онолико чланова, колико их на скупштину дође.

И овакву скупштину ваља на 8 дана прије огласити.

Предмети о којима рјешава главна скупштина.

Чл. 23.

Главна скупштина рјешава ове предмете:

- а)** бира и скида чланове управног одбора и надзорног одбора;
- б)** рјешава о прегледу, одобрењу и усвајању засључних рачуна (биланса и рачуна губитка и добитка) и о давању разрјешнице управном и надзорном одбору;
- в)** одлучује о промјени ових правила;
- г)** одлучује о престанку Штедионице и поставља ликвидаторе;
- д)** рјешава о предлозима управног и надзорног одбора и чланова;
- е)** одлучује о сједињењу с којим другим друштвом (дионичарским или задругом);
- ж)** одлучује о склапању картелних уговора;
- з)** рјешава о куповини и продаји некретнина на рачун Штедионице.

Ну ако се куповином некретнина има да обезбеди Штедионично какво потраживање може управни одбор купити некретнине на којима је осигурано Штедионично потраживање, а затим их и продати, ако нађе да је корисно за Штедионицу.

Предлози чланова могу само онда бити предложени редовној главној скупштини на ријешење, ако се најкасније до краја децембра писмено одбору поднесу,

На главним скупштинама рјешава се само о оним предметима, који су у позиву на скупштину обзнањени да су на дневном реду.

Изнимка од овога дозвољена је само у случајевима предвиђеним у § 182. трг. закона.

О измјени правила и о престанку Штедионице.

Чл. 24

О измјени ових правила, о престанку Штедионице или о њеном спајању с којим другим друштвом, рјешава главна скупштина, кад је на њој бар четврти дио чланова који представљају најмање половину од укупно уписаних удјела.

Да би се овакви скупштински закључци могли извршити, потребно је и одобрење земаљске владе (§ 239. трг. закона).

Позивнице на главну скупштину, у којој се рјешава о једном од горњих предмета, имају се раслати на четири недјеље прије одржања главне скупштине, а осим тога има се поступати и у смислу чл. 80.

Записник главне скупштине.

Чл. 25.

На главним скупштинама води записник перовођа, кога именује предсједавајући.

Записник потврђују предсједавајући, перовођа, и два члана, које скупштина за то изабере одмах у почетку.

Управни одбор.

Чл. 26.

Управни одбор састоји се из редовних 6 чланова и 3 замјеника, које главна скупштина између чланова Штедионице бира на три године.

Ако би који редован члан управног одбора својеволјно или ријешењем главне скупштине прије него што му истекне рок службе отступио, умро или више од три мјесеца био спријечен, његово мјесто заузима члан замјеник по реду како су изабрани, и дотични члан служи до онога рока, до кога је требао служити онај, чије је мјесто заузео.

Чланови управног одбора, кад им истекне рок службе, могу бити поново бирани.

Чланови управног одбора не могу бити и чланови надзорног одбора Штедионице.

Чл. 27.

Сваке године и то најдаље за 8 дана послије главне скупштине има се управни одбор конституисати и себи изабрати за једну годину предсједника, потпредсједника и перовођу.

Ако је предсједник спријечен замјењује га потпредсједник, а ако су обадвојица спријечена онда замјењује по годинама најстарији члан управног одбора. Ако би перовођа био спријечен, замјењује га по годинама најмлађи члан управног одбора.

Чл. 28.

Управни одбор састаје се у сједницу најмање једанпут у мјесецу, а осим тога кадгод предсједник за добро нађе или кад предложи два члана управног одбора.

Сједнице сазива предсједник односно његов замјеник.

Пуноважна ријешења се доносе ако је присутно најмање четири одборника рачунајући овдје и предсједавајућег.

Ријешења се доносе већином гласова, при једнакој подјели гласова одлучује предсједавајући.

Ријешења се уносе у записник и то у нарочиту књигу за то. Записник потписују сви присутни одборници, ако се рјешава о предметима, који се тичу појединих чланова управног одбора, онда дотични не могу присуствовати у тој сједници.

Управни одбор дужан је да извијести предсједника надзорнога одбора да ће сједницу држати, те у свима сједницама могу и чланови надзорнога одбора присуствовати. Међутим дужност је чланова управног одбора важне ствари пословне или друштвене неовршити по могућности прије, него што је саслушало надзорно вијеће (§ 211. трг. закона).

Дужности управног одбора.

Чл. 29.

Дужности управног одбора су ове:

- а) да извршује ријешења главне скупштине;
- б) да води надзор над свеколиким радом Штедионице, да бар четири пута годишње прегледа благајницу, књиге и све списе Штедионице; да ревидира све зајмове и у опште да пази, да се сви послови по правилима врше;
- в) да из своје средине одређује, који ће чланови управног одбора и кад вршити цензуру, надаље када ће и који члан управног одбора као дневни повјереник вршити надзор над свеколиким радом и благајном Штедионице;
- г) да одреди званичне дане и часове за пословање и да пази, да се ово врши;
- д) да рјешава о пријему у чланство Штедионице;
- ђ) да рјешава о искључењу чланова Штедионице;

е) да рјешава о подизању зајмова за потребе Штедионице;

ж) да утврђује каматну стопу за зајмове и улоге и да о томе подноси извјештај главној скупштини;

з) да одређује рокове за отказ улога и зајмова;

и) да сачињава и одобрава уговоре;

ј) да сачињава закључне рачуне (биланс) и да их подноси са извјештајем главној скупштини;

к) да прима и отпушта чиновнике и послужитеље Штедионице, прописује услове, под којима се исти примају и одређује им плату;

л) да пријављује суду сваку промјену у управном одбору ради уписа у регистар трговачких фирми, а исто тако и годишњи биланс и све остало, што је трговачким законом прописано.

Престанак чланства управног одбора.

Чл. 30.

Чланове управног одбора, који би неправилно или несавјесно своју дужност вршили или што против интереса Штедионице радили, може главна скупштина уклонити са дужности и прије него што им истекне рок службе.

Предлог о томе могу поднијети или остали чланови управног одбора или надзорни одбор или 10 чланова Штедионице;

Функција члана управног одбора престаје ако је повод и по точкама а) и б) чл. 9. ових правила.

Одговорност управног одбора.

Чл. 31.

Управни одбор дужан је држати се закона, ових правила и ријешења главне скупштине, која се не противе закону и правилима.

Прекораче ли чланови управног одбора своју дужност, одговарају солидарно за сваку штету отуда насталу и онда, ако се закону и правилима противно пословање одбора оснива на ријешењу главне скупштине (§ 201. трг. закона).

Чл. 32.

Управни одбор заступа Штедионицу прама трећим особама, те је овлаштен фирму друштва потписивати (чл. 1.). Он је извршни орган Штедионице и води непосредно све послове Штедионице у смислу ових правила.

Чл. 33.

Управни одбор може такођер једног или више чиновника Штедионице овластити и на потписивање фирме у смислу чл. 1. ових правила.

Цензуре.

Чл. 34.

Цензуру мјеница и зајмова о појединим кредитима до Круна 2000.— врши најмање 3 члана управног одбора уз припомоћ чиновника Штедионице, кога управни одбор ради тога одреди. Исти рјешавају о отплатама и продужењу зајмова.

У питањима кредита преко Круна 2000 позивају се сви чланови управног одбора на цензуру, за пуноважно рјешавање морају бити присутна најмање 4 одборника.

У цензурама се доносе одлуке већином гласова, при једнакој подјели гласова сматра се да је зајам одбијен односно предлог одбачен.

Ријешења цензуре уносе се у нарочиту књигу цензуре, коју свакад потписују присутни. Цензуре

се одржавају на дане, које одреди управни одбор, а по потреби и сваки дан.

Управни одбор одређује ред, по коме чланови одбора долазе у цензуре.

Пословођа и његове дужности.

Чл. 35.

Управни одбор може од својих чланова или нарочитог чиновника наименовати за пословођу Штедионице, његова је дужност да распоређује отпављање послова и да реферише у сједницама управног одбора. Он заједно са дневним повјереником или на то овлаштеним чиновником Штедионице потписују упутнице благајни за сва примања и издавања и настојава: да се свака странка уредно отпави.

Чл. 36.

Пословођи је дужност да стално надзире рад у Штедионици, да чини све потребне наредбе, да надзире, да се књиге и остале биљешке прегледно, уредно и на вријеме воде, присуствује закључку благајне сваког радног дана и овјерава са дневним повјереником исправност исте, надаље да се стара, да се све пријаве суду на вријеме изврше, набавља све потребне податке за Штедионицу, обавља преписку и чува архиву и све записнике.

Кључеви благајне.

Чл. 37.

Сав иметак Штедионице има се држати у благајнама и то под 3 кључа, од којих има бити један код члана управног одбора, који тог дана врши дужност дневног повјереника, други у предсједника

управног одбора или у пословође, а трећи у благајника.

Чл. 38.

Штедионица јамчи само за она примања, која се уредним путем за вријеме званичних часова полагају на њеној благајни, односно која јој се шаљу поштом.

Надзорни одбор.

Чл. 39.

Надзорни одбор је највиши контролни орган. Он се састоји из 5 чланова, које бира главна скупштина на једну годину, но исти могу бити поново бирани.

Чл. 40.

Надзорни одбор ради пуноважно, када су на окупу најмање 3 члана.

Одлуке се доносе већином гласова. При једнакој подјели гласова одлучује глас предсједника.

Најдаље за 8 дана послије одржане главне скупштине има се надзорни одбор конституисати и себи изабрати предсједника и перовођу. Ако је предсједник спријечен замјењује га по годинама најстарији, а ако је перовођа спријечен по годинама најмлађи члан надзорнога одбора.

Сједнице сазива предсједник односно његов замјеник, а морају се сазвати и онда, кад то захтијева ма који члан надзорног одбора.

О сваком састанку води се записник, који потписују сви присутни чланови.

Дужности надзорног одбора.

Чл. 41

Надзорни одбор дужан је свака 3 мјесеца редовно, а ванредно кад год то за потребно нађе, да прегледа Штедионичке рачуне, благајну, књиге и одлуке управног одбора, а тако исто и годишњи биланс, прије него што се преда јавности.

Исправност има се овјерити и на самим рачунима. Надзорни одбор дужан је да поднесе главној скупштини извјештај о свом раду.

Ако надзорни одбор примјети, да су ријешења управног одбора противна овим правилима или одредбама закона, дужан је о томе саставити записник и позвати управни одбор, да своје ријешење обустави.

Ако се управни одбор не би хтио одазвати писменом саопштењу надзорног одбора, може надзорни одбор сам обуставити ријешење управног одбора, али у том случају дужан је да сазове ванредну главну скупштину у року од 10 дана ради коначног ријешења.

Исто тако је надзорни одбор дужан сазвати ванредну главну скупштину, кад год нађе, да су интереси Штедионице угрожени, било неправилним радом управног одбора, било ванредним случајевима губитка, које он није у стању да спријечи (чл. 15.).

Одговорност надзорног одбора.

Чл. 42.

Чланови надзорног одбора одговорни су за све штете друштвене, ако не би вршили своју дужност у смислу § 213. трг. закона односно чл. 41. ових правила.

Удјели чланова.

Чл. 43.

Један удјео износи 104 круна, а број Штедионичких удјела је неограничен. И сваки члан може имати неограничен број удјела. На сваки удјео уплаћује се кроз четири године у оброцима 12 Кр недељно, рачунајући од дана када Штедионица отпочне свој рад.

Осим тога полаже се одмах при упису 1 Кр од сваког удјела на трошкове око оснивања Штедионице, а вишак евентуални иде у резервни фонд.

Уплату удјела потврђује Штедионица својим потписом у чланској књижици.

Чл. 44.

Они, који би хтјели послије отворења уписа да упишу удјеле, могу то само под условом учинити, ако положе од један пут све недељне уплате од почетка уписа оног кола, којем приступају па до приступа у чланство, заједно са 6% камате, рачунајући од дана уписа до дана пријема у чланство. Ова се камата ставља у редован приход Штедионице. Ко пропусти на вријеме да уплати своје удјеле, дужан је уз 6% затезних камата на доспјеле оброке уплатити унапријед онолико оброка, колико их је заостао.

Чл. 45.

Ко за 6 мјесеци не уплати своје удјеле односно доспјеле оброке истих, престаје чланом бити, али му се уплаћени новац по свршетку кола враћа без камата (чл. 10. правила и §§ 259. и 277. трг. зак.).

Чл. 46.

Удјели се могу на другом пренијети, продати или другом уступити само уз претходно одобрење управног одбора. За пренос се плаћа 1 Кр од сваког удјела у корист резервног фонда Штедионице.

Отварање нових кола.

Чл. 47.

Почетком сваке године отвара се упис на ново коло, које се уплаћује по одредби чл. 43.

Исплата удјела.

Чл. 48.

Кад се једно коло у току 4 године потпуно уплати, могу се члановима исплатити потпуно уплаћени удјели дотичног кола. Они, који желе да им се потпуни уплаћени удјели исплате, дужни су исте отказати најмање четири недјеље пред закључак године.

Тако отказани удјели, у колико се не би према § 277. задња ставка трг. закона, ради обавеза Штедионичних рокова за исплату удјела продужили — исплаћују се члану или његовом насљеднику за 1 годину, од дана престанка чланства у висини, која по закључку рачуна произлази за годину, у којој су отказани.

Новчани улози на приплод.

Чл. 49.

Новчани улози на приплод примају се од свакога у пословне дане и часове у своти од 1 круне

па на више и потврђује се у нарочитој књижици. Ова књижица носи печат штедионице, а прије него што се изда, овјерава је штедионица својим потписом. За ову књижицу плаћа се 20 хелера (потура).

Чл. 50.

Камату и отказ новчаних улога утврђује управни одбор од времена на вријеме и објављује то у стану Штедионице, на угледном мјесту, а по потреби и у новинама.

Крајем сваког полугодишта обрачунава се камата на улоге и додаје главници.

Чл. 51.

Уложна књижица гласи на име или на знак. Но Штедионица сматра увијек доносиоца као власника књижице и њему, доносиоцу, исплаћује на захтјев улог и камате без икакве своје одговорности, изузетно од овога Штедионица поступа само у слиједећим случајевима:

- 1) ако је та књижица судском одлуком оглашена за уништену (амортизовану);
- 2) ако је суд ставио забрану на дотичну своту; и
- 3) ако улагач изрично изјави, да се улог исплаћује само њему, његовом исказаном пуномоћнику или становитој трећој особи. У том случају Штедионица ће ово дозначити у уложној књижици и у рачунским књигама својим.

Без уложне књижице не може се исплатити улог ни дјеломично ни цио. Међутим, ко изгуби књижицу, томе се на захтјев може или исплатити улог или издати дупликат књижице, тек кад је прва књижица судским путем оглашена за уништену (амортизовану).

Штедионица ће примати улоге новчане и на текуће рачуне по одредбама, које управни одбор за то пропише.

Стална недјељна штедња.

Чл. 52.

Почетком сваке године оснива Штедионица по једно коло сталне недјељне штедње, која кола трају 4 године.

Чл. 53.

Улагачем сталне недјељне штедње може постати сваки, који се обвезе, да ће редовно сваке недјеље извјесну своту уложити у Штедионицу, и који пристане на нарочити по управном одбору Штедионице прописани пословник за улагаче сталне недјељне штедње.

Чл. 54.

По намирењу кредитних потреба својих чланова, Штедионица ће првенствено излазити са кредитом на сусрет улагачима сталне недјељне штедње.

Чл. 55.

Уплате улагача на сталну недјељну штедњу сматрају се као пасива Штедионице, те се исте укамаћују у смислу пословника Штедионице односећег се на ову штедњу.

Чл. 56.

Сваки улагач сталне недјељне штедње јамчи Штедионици у смислу § 326. трг. закона са својим

улогом, било за свој особни дуг, било за дуг другог, за којег се је као јамац обвезао.

Чл. 57.

Пословник за улагаче сталне недјељне штедње на основу одредаба штедионичких правила прописује управни одбор.

У истом мора бити још нарочито садржано :

а) колика је најмања недјељна уплата по једној честици ;

б) која се камата одобрава улагачима сталне недјељне штедње за њихове уплате ;

в) одређења, који се дио од уложеног новца сталне недјељне штедње може издати наиме предујма улагачима, и тај предујам заводи се у њиховим улагачким књижицама ;

г) одредбе односеће се на престанак улагања прије истека дотичног кола.

Чл. 58.

По пријему за улагача сталне недјељне штедње, дужан је сваки улагач да потпише 1 примјерак пословника у знак, да на одредбе истога пристаје и да им се у свему подвргава.

Одредбе пословника имају се отштампати у књижицама сталне недјељне штедње, у којима се улагачима потврђују њихове недјељне уплате.

Издавање зајма.

Чл. 59.

Штедионица издаје зајмове ове врсте :

а) на лични кредит са и без грунтовног осигурања ;

- б) на ручну залогу;
- в) на удјеле чланова као предујам до 50% уплаћене главнице;
- г) на уплате улагача сталне недјељне штедње као предујам према одредбама нарочитог пословника (види чл. 52.—58.)

Зајмови на лично јамство.

Чл. 60.

Зајам на лично јамство издаје се на мјеницу или обвезницу.

Ако се зајам тражи на мјеницу, потребна су на истој најмање два добра потписа, ако се тражи на обвезницу, треба да буде осигурано најмање по једноме добром јамцу.

Рокови, отплата и исплата зајмова.

Чл. 61.

Зајмови се издају обично на вријеме од 3—4 мјесеца. Доспјели зајмови могу се продужити, али при томе ваља строго пазити да се при сваком продужењу отплати један дио зајма. Без отплате могу се зајмови продужити само, ако дужник немогућност отплате оправда, али се у том случају има обвезати, да ће о идућем доспјетку пропуштену отплату накнадити.

Зајмови на ручну залогу.

Чл. 62.

Предмети за ручну залогу могу бити сигурни папири од вриједности, који се брзо и лако могу претворити у готов новац, затим златан и сребрен новац.

На ручну залогу може се издати зајма највише до $\frac{3}{4}$ вриједности на вријеме од 4 мјесеца, но може се зајам и продужити, ако залога пружа довољно сигурности. Ове зајмове одобрава управни одбор.

Зајмови ове врсте издају се на мјеницу без јамца, а у мјесто јамца служи залог као подлога.

Предујмови на удјеле чланова.

Чл. 63.

Предујмови на удјеле могу се давати члановима до 50% уплаћене главнице, но не испод своте од 10 круна, а уписују се у удионичку књижицу члана.

Зајмови на залогу непокретности при куповању посједа.

Чл. 64.

Да се посјед не би продавао испод цијене, управни одбор има право, кад Штедионица довољно ојача, према упутствима и закључку главне скупштине, да за рачун Штедионице купи такве непокретности, које ће послије препродавати својим члановима.

Код сваке препродате непокретности управа може купцу рачунати погођену цијену као зајам, који може да се отплати најдуже за 10 година, а за који се мора дати Штедионици осим непокретности, која остаје у залогу, још најмање један добар и сигуран јамац.

Коме се издају зајмови.

Чл. 65.

Зајмове на лични кредит, залогу непокретности и ручну залогу издаје Штедионица својим члановима, који испуњавају све дужности по овим правилима.

Они су дужни, када зајам траже, навести сврху, ради којег требају.

Управном одбору дужност је, да пази, да та сврха буде оправдана и да се зајам на исту доиста и употребљава.

Првенство имају увијек они зајмови, који се траже за привредну сврху.

Гдје постоји оправдана претпоставка, да ће се зајам употребити на штетну сврху, морају се такви зајмови одбити.

Штедионица ће у колико нијесу са кредитом чланова њезина новчана средства исцрпљена, издавати зајмове и другим особама, које нијесу чланови ове Штедионице уз примјерно осигурање и уз камате, које одговарају новчаном промету.

Камата зајмова.

Чл. 66.

Каматну стопу одређује управни одбор од времена на вријеме. Камата се плаћа Штедионици унапријед. Сваки, који није члан Штедионице, плаћа на зајам осим камата још $1\frac{1}{2}\%$ у корист резервног фонда Штедионице.

Уз камату може Штедионица урачунати дужнику и извјесну писарину и провизију.

Отказ зајма.

Чл. 67.

У случају ако би Штедионици више њених повјереника отказали кредит или би многи улагачи отказали своје улоге, Штедионица има право, да својим дужницима откаже своје зајмове на мјесец дана.

Утужба зајмова.

Чл. 68.

Ако би дужник своју обавезу пренебрегао, управни одбор може му дати рока још највише 30 дана да своју обавезу испуни.

Ако и за то вријеме неби одговорио својим обвезама, управни одбор је дужан зајам да утужи и у опште све мјере за осигурање да предузме и досљедно томе, да дужника искључи из чланства Штедионице.

Но зајам се има одмах осигурати и без отказа наплатити, ако је код којег члана позајмљени му новац у опасности, а овај неби дао одговарајуће осигурање.

Јамство чланова према Штедионици.

Чл. 69.

Сваки члан јамчи Штедионици са својим удјелима за свој особни дуг или за дуг другога, за кога се је као јамац обвезао, те је Штедионица овлаштена из удјела сваког свог члана потпуно се наплатити за своја потраживања против истог и то без судског утицаја.

О задужењу чланова управног одбора и особља Штедионице.

Чл. 70.

Чланови управног одбора и особља Штедионице не могу се задужити код Штедионице, нити Штедионичне новце за своје сврхе употребити.

Остали разни послови Штедионице

Чл. 71.

Штедионица ће, да олакша кредит, отварати и текуће рачуне уз подлоге: сигурних папира од вриједности, мјеница (bianco) или обвезница са најмање два добра потписа (а то је уз потпис дужника и најмање једног јамца).

Штедионица може за туђи рачун куповати и продавати папире од вриједности, домаће и стране валуте (златан и сребрен новац и т. д.) и може вршити сваковрсне исплате и наплате за туђи рачун и друге разне послове за рачун трећега, које управни одбор за корисно нађе. Но у колико буде имала сувишног новца на расположењу, може исти улагати плодносно у какав већи новчани завод и у сигурне папире од вриједности, које носе интересе.

У колико пак штатут за поједине гране послова несадржава нарочите одредбе, вршиће се сви послови на основу пословника, који ће управни одбор прописати за сваку поједину грану посла.

Дали ће Штедионица, и када почети коју грану посла, ријешитиће управни одбор Штедионице.

Рачунска година и састав инвентара за годишњи биланс.

Чл. 72.

Рачунска година почиње 1. јануара а завршује се 31. децембра.

Но прва рачунска година почиње од дана извршенот уписа у регистар трговачких фирми, а завршује се 31. децембра..... године.

Инвентар за годишњи биланс саставиће се свагда на дан 31. децембра.

Том приликом има одредити управни одбор најмање два члана, а надзорни одбор најмање једног члана, који пребрајају и пописују готовину, папире од вриједности, мјенице, обвезнице, залогe и све остале вриједности и иметак ове Штедионице.

Овај инвентар потписују сви прегледаоци, и предају га надзорном одбору, који га послије сравањује са књигама и билансом.

Осим овога контролира се број изданих уложних и чланских књижица и оних књижица, које се као још неупотребљене налазе у Штедионици.

Од ових књижица штампа се одређени број, који управни одбор прима под рачун, те оправдава издане односно покварене примјерке.

Преглед и објава годишњег биланса.

Чл. 73.

На основу састављеног инвентара има управни одбор утврдити и потписати годишњи биланс и то најдаље до половине марта сваке године, који се до тога дана има предати надзорном одбору на преглед.

Надзорни одбор дужан је биланс прегледати, овјерити најдаље до 15. априла и одмах га упућује управном одбору да га преда јавности.

Биланс се мора најмање на 8 дана прије одржања главне скупштине објавити у стану Штедионице на видном и угледном мјесту, а може се објавити још и у новинама, које управни одбор одреди.

Састав годишњег биланса.

Чл. 74.

Биланс мора садржавати:

а) на страни дуговања: удјеле чланова, резервни фонд, улоге на штедњу, оставе, камате дужника унапријед плаћене, као и сва остала дуговања Штедионице;

б) на страни имовине: готовина у благајни, папири од вриједности рачунате по дневном курсу, намјештај и прибор по отпису извјесног процента за употребу, некретнине и сва потраживања распоређена по врстама, од којих се пропала имају одмах отписати и одбити, а сумњива по правој вриједности процијенити.

Разлика између имовине и дуговања чини добитак, ако је имовина већа, а губитак, ако је имовина мања од дуговања.

Осим тога при саставу биланса има се у свему придржавати и прописа § 214. трг. закона.

Распоред добити.

Чл. 75.

Чиста добит, која се исказује у годишњем билансу распоређује се овако:

а) 20% одбија се прије свега на резервни фонд.

б) Од остатка даје се награда управном и надзорном одбору и чиновништву, према одредбама главне скупштине, али на једног члана управе не може отпасти више од 200 круна, а на једног члана надзорног одбора више од 100 круна награде. Остатак пак чистотога добитка припада члановима Штедионице у сразмјерју уплаћених удјела, но више од 8% не може се подијелити на удјеле као диви-

денда. Оно што би преко тога претекло, пренаша се као добит у идућу годину на нов рачун, с тим, да управни одбор, колико је то у сразмјерју тог износа могуће, има снизити камате на зајмове. Један дио тога вишка може скупштина употребити и у опште корисне и добротворне сврхе.

Чл. 76.

Добит отпадајућа на удјеле потпуно уплаћеног кола исплаћује се члановима сваке године на мјесец дана послје одржане главне скупштине.

Добитак пак отпадајући на удјеле оних кола, која се тек уплаћују, исплаћује се одједном на мјесец дана иза одржане главне скупштине оне године, у којој је довршена уплата дотичнога кола.

Резервни фонд.

Чл. 77.

Резервни фонд служи искључиво за покриће могућих штета. Најмање $\frac{2}{3}$ резервног фонда има се уложити у сигурне папире од вриједности, а са $\frac{1}{3}$ може се у своме послу послужити Штедионица.

Камата папира од вриједности, које су у резервном фонду, припадају истоме фонду.

И ови папири од вриједности дају се у похрану једном већем новчаном заводу.

Резервни фонд не може се дијелити за трајања Штедионице.

Престанак Штедионице.

Чл. 78.

Штедионица престаје:

а) кад по прописима ових правила ријеши главна скупштина;

б) ако се над имањем Штедионице отвори стечај;

в) усљед пресуде земаљске владе у смислу § 241. трг. закона.

Ликвидација Штедионице.

Чл. 79.

Чим главна скупштина ријеши, да Штедионица престане радити, одмах бира ликвидаторе по прописима трговачкога закона.

Ако по извршеној ликвидацији Штедионице, по намирењу свих њених обавеза и исплате чланских удјела, што од имања претекне, рачунајући у томе и резервни фонд, онда се тај вишак има предати у власност српско-православне црквено-школске општине у....., да га употреби у оне сврхе, које ће одредити она главна скупштина, која и о ликвидацији буде рјешавала.

Ако би се Штедионица спојила с којим другим друштвом или би се с њоме спојило које друго друштво (дионичарско или задруга) са иметком Штедионице има се поступати у смислу § 223. трг. зак.

Објаве Штедионице.

Чл. 80.

Све објаве излажу се у стану Штедионице, а по потреби могу се огласити и у новинама, које управни одбор одреди.

Примиритељни суд.

Чл. 81.

Спорови, који настају између појединих чланова Штедионице, усљед односа према Штедионици,

као што и призиве на основу чл. 9., ст. в), расправља примиритељни суд.

Свака завађена странка бира за ту цијелу по четири члана Штедионице. Од ових одбацује по двојицу противничка странка. Остала четворица бирају петог члана. У случају да се ови не би могли сложити у избору петог члана, онда тога именује предсједник управног одбора. А ако је спор између предсједника управног одбора и кога члана, онда петог члана именује предсједник надзорног одбора.

Овако састављени суд бира између себе предсједника и рјешава спор по најбољој савјести.

Против ријешења тога суда у Штедионичним стварима нема апелације, у колико се то не коси са установама земаљских закона.

Надзор земаљске владе.

Чл. 82.

Ова Штедионица подлежи под надзор земаљске владе за Босну и Херцеговину у смислу одредаба трговачкога закона, а нарочито одредбе § 240. трг. закона.

